

Din Kaygısı mı, Siyasi Çıkar Kavgası mı?

1 Şubat 2024'te sayın Cumhurbaşkanı, Diyanet Akademisi mezuniyet toplantısında, *Şeriat, dinî kuralların tamamı demektir. Şeriata karşı olanlar aslında dine de karşıdırlar. Nitekim Şeriata karşı olanlar dini eğitime Orta Çağ eğitimi diyorlar*, mealinde bir demec verdi. Sonra merak ettim acaba bu sözü dini bir kaygıyla mı yoksa siyasi bir çıkar için mi söylüyor. İyice düşündüm baktım, bu sorunun cevabı her iki şık olarak da doğru çıkıyor.

Evet, Cumhurbaşkanımız Muhterem RTE son derece dindardır. Ve dinî kaygıları çok yüksektir. Fakat çağımızda kaliteli dindar olmak için üç şey, beraber ve bir arada lazımdır. İyi derece dil bilgisi, iyi derece fen bilgisi ve özgürce düşünebilmek. Çağımızın tam gereği olan bu üçlü yapı, değil Cumhurbaşkanı gibi lisans mezunlarında; birçok Profesörde bile oluşmuyor. Dolayısıyla çağımızda dindarların çoğu, bilimin getirdiği yeniliklere karşı mağlupturlar. Din ile çıkarları harmanlayabiliyorlar. Hile-i şeriye denilen kanunların arkasında çoğu zaman dolanabiliyorlar.

Hız. Muhammed, hile-i şeriye yapanları lanetlemiş idi. Fakat Abbasi siyasetinin emrine giren İmam Ebu Yusuf bu dolanmaya fetva verdi ve bazı Hanefî alimleri Kitab'ül-Hiyel isminde eser bile yazabildi. Halbuki onların Hocası İmam Ebu Hanife, siyasete alet olmamak için hapislerde ömrünü çürütmüş idi.

Hemen hatırlatalım: Orta Çağ, Miladi 500'lü yıllardan yani bilim ve felsefeye dayanmayan Kilisenin Yunan bilim ve felsefesini ve bunun okullarını yasak etmesinden, ta Miladi 1500'lü yıllara yani Rönesans'a kadar sürmüştür. Bu Orta Çağın özellikle eğitiminin temel özelliği şudur: Gramer ve dilde zirve bir eğitim, ama bilim ve felsefede sürekli laf spekülasyonlarına dayanmak. İslam dini ilk üç asırda akıllı ve bilimi ve Yunan felsefesini kabul etti. Fakat bu kabul etme, Mutezile mezhebine has kaldı. Fıkıhçılar (Şeriatçılar) ve Muhaddisler (Rivayetçiler) bu akıldan ve bu bilimden nasiplenemediler.

Şimdi Cumhurbaşkanı'nın yukarıdaki demecinin yanlışlığını, dokuz maddede beyan etmeye çalışacağız.

Birinci Madde: Türkiye bugün yüzde yetmiş, açlık sınırı altında gelire sahiptir. Gelir dağılımı bire bin şeklinde bozuktur. Müslümanlar ilmi bir şekilde İslam dinini anlatmadığı için ve dinin asıl kısmı olan ibadet ve ahlakı yerine getiremediği için bugün insanlarımızın yüzde altmışı dinden uzak duruyor. Böyle bir durumda Şeriattan değil de İslam'ın öz anlayışı olan dengeli kutsal bir hukuktan bahsedilebilir. O da eğer toplum yüzde seksen tam dindar ise. Demek Cumhurbaşkanının demeci siyaseten, iktisaden ve dinen çok hesapsız ve yanlıştır.

İkinci Madde: Kur'an ve hadis, şeriat kavramını dinin tümü manasında kullanır. Fakat Orta Çağda Fıkıh spekülasyonlara dayandığından, daha sonra şeriat artık İslam devletinin uyguladığı hukuk manasında kullanılmıştır. Bugün itibarı ile Şeriat yani Fıkıh, başta Hz. Ömer'in, Abbasilerin ve Osmanlının uyguladığı hukuk manasında kullanılıyor. Ve bu hukuk çoğu zaman Kur'an'dan farklı olabilmektedir. Mesela Hz. Ömer, ganimetleri paylaştırmadı. Kur'an'a aykırı olarak Recm cezasını uyguladı. Ve mesela Osmanlı, hırsızlıkta çoğunlukla el kesmemiştir. Suçu paraya çevirmiştir. Demek, hiçbir bilgisi olmadan Şeriattan bahsetmesi tamamen yanlıştır.

Üçüncü Madde: Cumhurbaşkanının çok övdüğü Osmanlı ve 2. Abdülhamid de çoğunlukla Şeriatı uygulamamışlardır. Tanzimat döneminde büyük alim Ahmed Cevdet Paşa yeni bir hukuk hazırlamak istedi, Mecelle diye bir şey ortaya çıktı. Ama çoğunlukla Şeyhul-İslam engeline takıldı ve yetmedi.

İkinci Meşrutiyette M. Akif, Elmalılı ve Said Nursi, Meşruta-ı Meşrua (Şeriatı dayalı Demokrasi) diye çok uğraşılsa da yine olmadı. Nihayet Said Nursi eksiğini anladı, 1918’de bütün İslam dünyasından bir Hukuk Meclisi ve Hukuk Şurası kurulmalı, İslam Hukukunu asra adapte etmeli ki hukuk kutsal olsun, yoksa halka tesir etmez. İnsanlar sürekli kanun etrafında dolanırlar, diye önemli bir makale yazdı. Merhum İzzetbegoviç de böyle bir noktaya temas ediyor, Doğu-Batı Arasında İslam kitabında. Bu fakir kardeşiniz de kırk yıldır Kur’an üzerinde çalışıyor. Sonuç, gördüm ki İslam’da belli bir şeriat yoktur. İslam, dini inanç olarak da ibadetler olarak da hukuk olarak da denge ve orta yolu tutturılmaktan ibarettir. Ki modern dünya ancak 21. yüzyılda bunun farkına varabilmiştir. Şöyle ki:

İslam’ın bilim, ahlak ve kanun dayanağı Kur’an’ın, hayatı boyunca yüzlerce yüksek ahlakı yaşayan Hz. Muhammed üzerinden anlattığı dengeli davranış ve orta yoldaki ahlakıdır. Ona Yasin ve Kalem suresinin başlarında: Sen büyük ahlak üzeresin, diyor. Büyük deyince herhalde kilo veya metre olarak büyüklük kastedilmiyor. Demek burada, ifrat ve tefrit, aşırı gitmekle geri kalmak arasında oluşan gerçek ahlak demektir. Büyüklük özellikle azim kelimesi, somut ve gerçekten yaratılmış yani uygulanmış şey demektir. Dolayısıyla büyük ahlak, bu nitelikleri taşıyan ahlak manasında olduğundan eminiz. Evet, somut yaratılış, artı ve eksinin ortası yani dengesi demektir. Bahar, yaz ve kışın ortası olduğu için büyüktür ve güzeldir. Aile, kadın ve erkeğin dengesi olduğu için önemlidir ve hayatın arşıdır.

Hz. Muhammed bütün hayatında hiç uçlara uğramadı, hep denge ve orta yolu seçti. Zaten, getirdiği dinin ismi de İslam’dır. İslam, başta ruhanilik ve devlet ile bilim ve imanı barıştırmak olmak üzere bütün zıtları barıştırıp, dengeleyip hayatı bir bahar yapmaktır. Bu ahlak o kadar önemlidir ki, Kur’an’da, Allah dahi sırat-ı müstakim (orta yol) üzeredir, diye ifade ediliyor. (Hud, 56) Evet, Allah için, yaratmak çok kolaydır. Çünkü sadece dengelemekle, kainatlar yaratılıyor. Ve onların küçük modelleri olan beyinlerimiz çalıştırılıyor. Hz. Muhammed’in ibadet şekli olan namaz da bu dengeyi pratize ediyor. Kur’an, *Namaz, fahşa ve münkerden (ifrat ve tefritten) alıkoyar.* diyor. (Ankebut, 45) Kur’an’da bu evrensel yaratılış formu olan denge ve barışı anlatan yüz küsur ayet var.

Maalesef bu denge ve barış ahlakı İslam’ın temel ve birinci konusu iken, Müslüman ahlakçılar bunu, Kur’an’dan değil de fazilet ve ihlas yerine iyiliği ahlak motivasyon aracı olarak gösteren Aristo’nun İfrat ve Tefrit (aşırılık ve gerilik) ortasını anlatan Etika’sını esas almışlar. Nihayet 1916’da Birinci Dünya Savaşında Bediüzzaman bunu Kur’an’a dayandırdı: Aşırı zekâ ile ahmaklığın ortası olan hikmet ve anlayışı, saldırganlık ve korkaklık ortası olan cesareti, şehvet düşkünlüğü ile sönüklüğün ortası olan iffeti buldu. İslam Ümmetinin bir ayıbını kapatmış oldu.

Evet, insanda bu denge meleke haline gelirse daha ahlaksız davranma ihtimali kalmaz. Gerçekten somut reel bir ahlak ortaya çıkar. Şimdi bir ayetin ve bir hadisin tefsirini verip, Batıyı da İslam dünyasını da hatta Uzak Doğuyu da, orta yol olan, yaratıcı, dengeli ve barışçı bu formüle davet ediyorum. Çünkü dengesizlikler yüzünden, dünyanın enerjisinin çoğu boşa gidiyor. Ben burada bir dinin ve bir bölgenin propagandasını yapmıyorum. Çünkü dinlerin aslı bu dengeye dayanıyor, insanlık bunu arıyor. Yine biliyorum; dünyayı dengesizliğe iten din ve ideoloji propagandalarıdır, faydacılığı esas alan siyasettir.

Şimdi, denge denilen bu yaratıcı, sağlıklı ve hayati formülü dile getiren birkaç ayetin tefsirini verip söze son verelim, çünkü sözü fazla uzatmak dengesizlik getirir.

Kur'an, 77/48. Ayet: *“Onlara kıyam ve secde (madde ve mana, iman ve bilim, toplum ve birey) ortası olan rükua gidin, denilince rükû etmezler.”*

İşte Hz. Muhammed'in ikinci en büyük mucizesi, başta bu dengeli ahlakıdır. İfrat (aşırılık) ve tefrit (gerilik), inanç ve bilim, yasa ve mucize olmak üzere bütün zıtları, orta yol demek olan sırat-ı müstakimde dengelemesidir. Nitekim yaratılış da bu dengeden ibarettir. Sağlık da bu denge demektir. Şariat ve hukuk da bu adalet ve dengedir. Yoksa zıtları inkâr etmek veya aşırılıklarda bulunmak demek değildir. Evet, diriliş de yeni bir varoluş da olacak olan dengeler manzumesidir. Maalesef bu denge mucizesi, Hicri 48'de Emeviler eliyle bozuldu.

77/49. Ayet: *“İşte o gün o mucizevi dengeyi bozanların, varlıkta ve hayatta adalet ve güzellik yoktur, diyenlerin (yalanlayanların) vay haline!”*

Nitekim 49 sene sonra yani Hicri 89'da Emevilerin saltanatı yıkıldı, dünyada da ahirette de perişan oldular.

77/50. Ayet: *“Artık bu Kur'an'ın mesajından sonra hangi bir söze (Hadise) inanacaklardır?!” (Hangi formül ve ideolojileri vardır?)*

Bu ayeti iyi anlamak için üç önemli noktaya dikkat etmek gerekir:

A) Kur'an sistemi 4+1 şeklinde olduğu için ve diyalektik orta yol olduğundan ölümsüzdür.

B) Hadis, yeni şey ve yeni söz demektir. Tarihte Hicri 50'li yıllarda ortaya çıkan Hadisçiler, akıllı, tevili (karineli yorumu) ve bilimi reddettikleri için İslam'ın dengesini bozdular. Bugün de onların devamı olan Vahhabiler, El-Kaide ve IŞİD var; yine aynı dengesizlik, yine bilimi, akıllı ve haklı yorumu inkâr var. Hadis aynı zamanda, Modernite ve 19. asırda ortaya çıkan Pozitivizm manasına da gelir, özellikle çağdaş Arapçada.... Modernite ve Pozitivizm, dengeyi bozdukları için kötü oluyorlar. Yoksa özünde kötü değiller. Muhaddisler de çok dindarlar, kötü değiller; ama bilimi, yorumu ve akıllı dışladıkları için çok sakatlıklara sebep oluyorlar. Altı yaşında kızlarını evlendirmek gibi ve daha yüzlercesi.

C) Bu ayet 19 harftir. Hz. Muhammed'in en büyük mucizesi olan Kur'an'a bakar. Dengeyi emreden 48. ayet ise, 23 harftir. Onun yirmi üç sene süren peygamberlik hayatının dengeden ibaret olduğunu bildirir.

Son Bir Not: Bu Mürselat Suresi, evrensel diyalektiğe ve bunun yapısında olan birliğe ve bunu yöneten kaos yasasına baktırır. Kâinat, özellikle sonsuz bilgi-işlem içeren hayat ve ekoloji, yazılım tarzında olduğu için hiçbir şey onda kaybolmaz. Her ruh yeniden bedenlenir. Diğer bilgi-işlem sahibi olan bütün canlılar da dirileceklerdir. Surenin başında beş ayetle vurgulanan kaos matematiği ise, bu formülün yani sonsuzda bir ihtimal ama her zaman işleyen yasasını ispat ediyor. (En'am, 38) Evet, sonsuzda, yazılımla her şey olur. Hem de bu surenin kelime seçiminin bildirdiği üzere, nedenselliği ve bilimselliği hiç ıskalamadan.

“Bütün Peygamberlerin dillendirdiği en üstün değer” La-ilahe illallah'tır. (Hz. Muhammed).

Bu ise, Ontolojik ve Hermenötik olarak soyutuyla-somutuyla varlığın birliğini ve varlığın sonsuzluğunu dillendirmek ve ona göre yaşamak demektir.

Demek Cumhurbaşkanının dillendirdiği Şeriat ve eğitim, İslami ve bilimsel bir sistem değildir. Orta Çağın spekülâtif hukuk anlayışıdır. Varlığı ve insanı Fizik, Kimya ve Biyoloji olarak anlayıp aydınlanmaktan çok uzak, çoğu hurafe olan şeylerdir.

Dördüncü Madde: Allah dinleri göndermiştir. Ve bunu akıl ve ilimle anlayacaksınız demiş. Evet, Kur'an, tam 250 yerde akla, bilime ve düşünceye davet ediyor. Tevrat ve İncil de öyledirler. Fakat Kilise aşırı gidince akıllı ve bilimi reddetti. Avrupa bin yıl karanlık ve fakirlik çekti. Nihayet Rönesans geldi. Ama İslam'ın öngördüğü dengeyi tam 300 yıl sonra bulabildiler. O da tam değil. Rönesans 300 yıl sonra Aydınlanmaya dönüştü. Yani Fizik, Kimya ve Biyoloji olarak kâinatın izahını yapar oldular. Ama aydınlananların çoğu dengeyi bulamadı; kuru materyalist olup sonra Komünist oldu. Fakat 1800'li yıllarda Immanuel Kant geldi, Kiliseyi ve Kitabı Mukaddes'i bir kenara koydu; insanlık ve devlet için, bilimlerin yanında metafizik ve ahlak da gereklidir, dedi. Böylelikle Hür Avrupa'yı oluşturdu. Ama Hür Avrupa'nın asıl kuruluşu ta 2. Dünya Savaşından sonra olabildi.

Beşinci Madde: Türkiye'de de M. Kemal Paşa, yeni çağdaş bir cumhuriyet kurdu. Mustafa Kemal Paşa tam Batıcı idi. Hür Avrupa'yı esas aldı. Zaten Lozan'da bir daha Osmanlı gibi bir devlet olmayacaklarına kuvvetli söz verdiler. Nitekim Şeriat bir kenara bırakıldı; Diyanet, İslam ahlak ve ibadetlerinden sorumlu kurum diye Anayasaya geçirildi. Cumhuriyetin iki hedefi vardı. Bilimsel gelişme ve çağdaş medeniyet seviyesinin üstünü tutturabilme.

Fakat maalesef gerek Kitabı Mukaddes'in ve gerek Kur'an'ın, bilimlerle zahiren çelişen on bin meselesi var olduğundan ve eğitim tek taraflı kaldığından hem Avrupa hem Türkiye çok bunalımlar yaşadı. Dinsizlik, ideoloji haline geldi. Bilim ve Sanayisini kuran medeni bir nesil yetişeceğine, solcu, yıkıcı, komünist bir nesil yetişti. Bizde, Avrupa'yı ayakta tutan Hümanist ve bilimsel değerler olmayınca da Türkiye iki kutuplu bir yapı haline geldi.

Cumhurbaşkanı, bu iki kutupluluğu alevlendireceğine Diyanete emretsin, o on bin meselede dinle bilimi barıştırsın. Çağdaş medeniyet üstüne çıkmış dindar bir medeniyet inşa edelim. Bu kardeşiniz bunların çoğunu yazıp yayınladı. Diyanet sahip çıksın. Evet biliyorum, dini değerleri gerici olarak anlayan ve dayatanlar olduğu gibi Kemalistlerin çoğu da yüzeyseldirler ve M. Kemal'in ideallerinden çok uzaktalar.

Altıncı Madde: Cumhurbaşkanı sürekli olarak, beka sorunundan söz ediyor. Bayrak-ezan gibi manevi değerler kaybolacak diye halkı korkutuyor. Ben sürekli ilim ve yazmakla meşgul olduğum için siyasete vakit ayıramadım. Fakat kesinkes diyebilirim ki: Bir iki marjinal küçük parti istisna edilse, bize lazım olan değerlerin korunmasında bütün partiler eşittirler. Hatta muhalefetin yüzde sekseni, İktidardakilerden çok daha inançlıdır. Ve derim ki: Dinin, siyasi propagandaya asla ihtiyacı yoktur. Hatta kesinkes diyebilirim ki: Bu korkutmak dini siyasete alet etmektir ve dinsizlikten daha çok dine zarar veriyor.

Yedinci Madde: 1918'de bir kısım siyasal İslamcılar tarafından, İttihad-Terakki dinsiz ve masondurlar. Abdülhamid şeriat ve İslam'ı temsil ediyor. Sen nasıl onu bırakıp İttihatçıları savunursun diye Said Nursi'ye bir hücum yapılır. O, cevaben: Enver Paşa ve Said Halim Paşa gibi ileri gelen İttihatçılar Abdülhamit'ten çok daha dindarlar. Siyasal İslamcılar, Enver ve Said Halim Paşalar gibileri Venizelos'la bir tuttukları için ahlaksız, vicdansız ve seviyesizdirler.

Sultan Abdülhamid otuz senedir dini siyasete alet etmekle asıl suçlu ve zararlı odur, mealinde bir cevabı Sünuhat kitabında yayınlamıştır. Çok ilginçtir ki: 1957'de kurulan İslam Birliği Partisi (şimdi de AKP) zaman ve zemin tam hazır olmadığı için dini siyasete alet etmek zorunda kalacaktır, bu ise dine en büyük zarardır, deyip onlar yerine Demokrat Partiye oy vermiştir.

Sekizinci Madde: İttihatçılar son derece inançlı ve aydın idiler. Hepsi de okumuş ve Avrupa'yı görmüşler idi. Fakat Abdülhamid kırk sene boyunca onları takibe alıp onlara çeşitli şekillerde şiddet uyguladığından ve onları masonluk ve dinsizlikle suçladığından, 1. Dünya Savaşında 2,5 milyon şehit verdikten sonra kalanların kimi yurtdışına kaçtı, kimi de dini bıraktı.

İttihatçıların kötü akıbetinin şu dört sebebi oldu: A) 1. Dünya Savaşının yıkımı. B) Bütün Osmanlı milletlerini konfederasyon olarak yönetmek yerine, yönetim ve kilit yetkiler, ırkçı Türkçülerin eline geçti. C) Altyapı tam hazır olmadığından, Meşrutiyeti tam uygulayamadılar. D) İngilizlerin fitnessine ve ajanlarına dayanamadılar. Evet, İngilizler, Osmanlı ile rekabet halinde idiler. Onu batırmak için ellerinden gelen her şeyi yaptılar. Çok ilginçtir ki: Bugün bile ABD ile gizliden gizliye rekabet etmeye çalışıyorlar. Nitekim o dönemde hem Padişah ile hem Kuvayı Milliye ile teşrik-i mesai yapılabiliyorlardı. Hem de İngiliz Muhipleri Cemiyetini yönetiyorlardı. Evet, bir tek mermi bile Kuvayı Milliye'ye atmadan Misak-ı Milli sınırlarından çekilip gittiler.

Dokuzuncu Madde: Sayın Cumhurbaşkanı istediğim ölçülerde değilse de taassup tarzında kuvvetli bir imanı var olduğundan inancına saygı duyuyorum. Zaten kendisi de Rize'de, ben beklenen zatım dedi. Madem kendisini böyle bir zat biliyor. Türkiye'nin her birisi asla baş edilemeyecek şu beş büyük sorununa çözüm getirsin:

1) Türkiye nüfusu, evet, okuma yazma olarak iyi bir oran yakalamıştır. Ama yüzde altmış-yetmiş, okuduğundan hiçbir şey anlamıyor. Silaha yatırım yerine, eğitimde bir devrim yapsın. Çünkü bizim silahta Batıyı geçmemiz, muhaldir. Silah yerine AB'ye katılmamız için çalışsın. Ak Partinin ilk döneminde olduğu gibi.

2) Nüfusumuz iyi beslenemiyor. Gelir adaleti çok bozuk. Bunu giderecek sosyo-ekonomik programlar yürütsün. Silah yerine ziraata yatırım yapsın. Ama maalesef tam tersi işler yapıyor.

3) Diyanetin üst kadroları, başta Fizik, Kimya, Biyoloji ve Yazılım olmak üzere, din ilimlerine önem verdikleri kadar fenlere önem versinler; Din-Bilim barışını, değil sadece Türkiye'de belki bütün dünyada gerçekleştirsinler.

4) Dünyada elli milyon Kürt var. BM ile anlaşılsın; hepsini Türkiye'ye katsın. Kürt kültür ve diline özgürlük versin. Yoksa adam öldürmekle sorunlar asla çözülmez. Sürekli olarak bu elli milyon, terör üretecektir.

5) 86 milyon insanımızı, ilerici-gerici, inanıyor-inanmıyor, sağcı-solcu, dindar-dinsiz, Kürt-Türk, Alevi-Sünni diye bölmessin. Bu, Cumhurbaşkanı olmanın da en birinci görevidir. Ama maalesef, dar partililik anlayışında boğuluyor. Ve tam aksini yapıyor. Evet, başta bu iki duygu olmak üzere RTE onlarca çelişkiler yaşıyor; millete faydalı iş üretemiyor. Bence 26 sene iktidar artık yeter. İş, Ali Babacan gibi genç beyinlere bırakmalı. Yoksa çelişkiler içinde boğulup gidecektir.

Bahaeddin Sağlam